

Els llibres tranquils

El curs de la vida a través de la literatura infantil

La mort, el final de la història



Imatge extreta del llibre *Els llibres tranquils. El curs de la vida a través de la literatura infantil*

CRP Vallès Occidental II

Amb agraïment a Pep Molist, autor del llibre *Els llibres tranquils*, en el qual ens hem basat per a elaborar la maleta que teniu a les mans.

Índex

Introducció	2
Presentació del tema	3
Selecció de contes.....	3
Proposta per a l'aprofitament didàctic de la carpeta	4
Objectius	4
Avui parlem de.....	5
Què hi ha dins la maleta?.....	5
Què podem treballar?.....	6
Valoracions i conclusions sobre el tema treballat.....	7
Altres activitats	8

Introducció

Aquest recurs pedagògic que teniu a les mans consta d'un conjunt de maletes que apleguen un seguit de contes agrupats per temàtiques, es tracta de la col·lecció *Els llibres tranquils. El curs de la vida a través de la literatura infantil*.

De tots es ben sabut que els llibres poden ajudar a acostar als nois i noies a la realitat, a ajudar-los a interioritzar aquelles situacions que viuen, a identificar-se en aquells personatges protagonistes de les històries a partir de les emocions viscudes. Per això, quan des del Centre de Recursos vam conèixer l'existència del llibre¹ d'en Pep Molist, durant molts anys bibliotecari de la bct de Terrassa, on s'ofereix una bibliografia acurada, amb una selecció basada en criteris de qualitat sobre contes que tracten temes molt propers als nois i noies ens va semblar que seria adequat fer-ne un recull i oferir-vos-el com a recurs per a treballar des de l'aula o des de la biblioteca del centre.

El fil conductor seran, doncs, les emocions que transmeten els llibres i des d'aquesta perspectiva és com hem enfocat les propostes d'activitats que acompanyen cada una de les maletes. Aquestes activitats són suggeriments volgutament oberts per tal que us permetin recollir aquells que us semblin més adequats per l'edat dels vostres alumnes, donar-vos idees i adaptar-los etc... El llibre serà una "excusa", l'element motivador que permetrà el foment del diàleg entre els nois i noies i el/la mestra, a partir d'un clima afectiu positiu que ajudarà a que els nens i nenes visquin la lectura, també visual, de forma plaent.

Per tot això esperem que aquesta col·lecció que encetem us sigui útil i us ajudi a apropar als vostres alumnes a la literatura infantil, els ajudi a créixer i a interioritzar les emocions i sentiments que es belluguen dins dels nois i noies.

¹ Pep Molist. *Els llibres tranquils. El curs de la vida a través de la literatura infantil*. Lleida: Pagès editors, 2003

Presentació del tema

La mort, el final de la història

Dins el curs de la vida de les persones, la mort és una part més. Segurament, la més difícil d'explicar i sovint també la més trista. Això, però, no vol dir que no hi hagi contes infantils amb tractaments delicats i reeixits que ens serveixen per fer-la una mica entenedora.

No podríem assegurar que hi ha bons i mals finals d'una vida, que és com dir que hi ha bones i males morts. Hi ha morts, i prou, i a gairebé ningú li agradaria acabar la història de la seva vida ni que finalitzés la d'aquells que es mouen al seu voltant.

Selecció de contes

Títol	Ens parla de...
CABBAN, Vanessa; GRAY, Nigel. L'avi de l'osset. Ed. Timun Mas	Cada divendres l'Osset està molt content perquè berena amb el seu avi, s'enfilen dalt de la casa de l'arbre del jardí, i l'avi li explica moltes històries. Però, arriba un divendres en què l'avi ja no pot fer totes aquestes coses...
WILD, Margaret; BROOKS, Ron. Nana Vieja. Caracas: Ekaré, 2000	Nana Vieja y Chanchita, comparten todo: las tareas de la casa, los momentos de descanso y disfrute hasta que un día Nana Vieja no quiere levantarse de la cama. En este álbum infantil, cada uno de los dos personajes protagonistas madura y afronta el hecho de la muerte desde su distinto papel: el de una abuela y una nieta.
SCHÖSSOW, Peter. ¿Cómo es posible??! La historia de Elvis. Salamanca: Léves, 2006	En este extraordinario álbum, el inusitado enfado de la niña

Salamanca: Lóguez, 2006	protagonista, que arrastra un misteriós bolso llamando la atención de un variopinto grupo de personajcs, sintetiza una sensació de absurd i impotencia, una imatge del duel i la necessitat que tenim en aquests moments de companyia.
Elzbieta. La mort d'en Tim. Barcelona: Cruilla	En Tim mor i els seus amics li diuen adéu, li canten una cançó i li planten una flor.
BRAMI, Elizabeth; SCHAMP, Tom. Como todo lo que nace. Madrid: Kókinos	¿Cómo explicar a los niños de manera serena la existencia de la muerte?
Casalderrey, Fina; Puebla, Teo. L'estany dels ànecs pobres. Barcelona: Edebé, 1996	Amb el seu avi, la Noema ha après moltes coses, i és que l'avi és savi. I també és un campió, i un pirata. Amb ell juga a morir-se, que és molt més fàcil. L'única cosa que s'ha de fer és estirar-se, tancar els ulls i posar una mà al damunt de l'altra.

Proposta per a l'aprofitament didàctic de la carpeta

Objectius

1. Gaudir i escoltar amb interès contes, narracions i lectures.
2. Fruir tot llegint.
3. Reconèixer en els llibres sentiments, emocions i neguits propers.
4. Comunicar i mostrar les emocions i els sentiments que provoquin les històries i els relats dels llibres.

5. Saber intercanviar, amb respecte cap als companys, opinions sobre lectures i d'altres activitats generades a partir del llibre.
6. Explicar contes de forma clara i divertida, utilitzant el gest, la mirada i la paraula.

Avui parlem de....

- Per tal de fer la presentació del tema es buscarà la manera de fomentar *la pluja* d'idees tot preguntant: que en saben ells, que volen saber, que parlen a casa amb els pares, amb els avis... Es tracta de recollir aquells aspectes que els connecti amb els sentiments, idees i preocupacions sobre el tema.
- Recollim les idees que han sortit, dialoguem i intercanviem opinions entre tots i arribem a conclusions.
- Tots som nens i nenes i a tots ens passen coses que ens fan bellugar per dintre però... què sentim quan hi ha alguna cosa que ens belluga? Tots sentim el mateix?. Es pot proposar que escriguin un petit text sobre coses que els arriben molt endins. A partir d'aquí es pot treballar els sentiments que se'n desprenen i les diferents percepcions que d'una mateixa situació tenen cada un d'ells.

Què hi ha dins la maleta?...

- Presentar la maleta d'una forma engrescadora per a què descobreixen els què hi ha dins. Es pot ambientar l'espai on es farà la presentació a partir de reculls d'imatges i fragments escrits representatius del tema i dels contes seleccionats. Potser a l'aula o a la biblioteca del centre.
- Podem suggerir que els mateixos alumnes portin llibres que tinguin a casa o de la biblioteca sobre el tema.
- Lectura en veu alta un petit fragment d'alguns dels llibres per part del tutor/a, o es pot convidar a algun pare o mare o algun alumne més gran perquè faci aquesta lectura.

Què podem treballar?

A continuació plantegem activitats diferents de les quals podeu triar-ne les més adients i adequar-les a l'edat dels vostres alumnes:

- Repartir els llibres i fullejar-los de manera col·lectiva.
- Fer lectura de les imatges i formular hipòtesis.
- Explicació del conte i comprovació de les hipòtesis.
- Lectura col·lectiva, individual o per grups. Treballar la comprensió lectora, comentari del vocabulari i estructures que calgui.
- Comentar l'argument, fer reflexions i la valoració de la lectura, fent èmfasi en els sentiments i les emocions que els suggereixen.
- Aprofitant la mateixa estructura del conte podem considerar-nos com a protagonistes i decidir canvis en l'argument i en el final de la història. Segons el nivell dels alumnes es pot posar la nova versió del conte per escrit, o amb un Power Point per a penjar-lo a Internet a la pàgina web o al bloc del centre.
- Es distribueixen els contes per grups, se'l miren, se'l llegeixen i s'encarreguen d'explicar-lo als companys.
- Fixar-se en les il·lustracions, els detalls, els colors... i quines emocions ens suggereixen.
- La maleta "recorre" les cases dels nens i nenes. A dins s'hi pot incorporar una llista amb els alumnes que ja l'han tingut i una llibreta o similar perquè els pares anotin conjuntament amb el seu fill aquells aspectes que els semblin interessants i que els han suggerit la lectura conjunta.
- Visitar la biblioteca del centre i/o a la biblioteca pública del barri per a buscar contes sobre el tema.
- Visita a la llibreria del barri per a veure llibres i, si s'escau, adquirir-ne algun per l'aula que sigui sobre el tema.
- A l'aula disposem del "Plafó del personatges". On es van col·locant il·lustracions, els noms o els ninotets dels personatges més rellevants dels contes de la maleta. Pot ser útil per a recordar els noms i les situacions que passaven en aquests. Tan es pot fer per parelles com de forma col·lectiva.

- “El museu del llibre”, es reserva un espai de la classe i es decora perquè els alumnes portin objectes relacionats amb els contes de la maleta.
- Es prepara una capseta perquè els nois i noies puguin posar-hi preguntes relacionades amb el tema dels contes, que posteriorment es miraran de respondre cercant informació en llibres de coneixement, CD-Rom, pàgina web... Possiblement en la carpeta del naixement seria la que pot suggerir més preguntes, encara que tots els temes són susceptibles d’encuriosir als infants.
- Posteriorment es pot preparar un text que contingui la resposta a alguna de les preguntes de la “capseta”. Aquest text es llegeix en veu alta, es tracta que els nens i nenes trobin la resposta en aquest text.
- Convidar a algun dels autors dels llibres presents en la maleta o dels llibres que hagin portat els nens.
- Organitzar algun debat sobre el tema. Es tracta que alguns alumnes s’ho preparin i els altres facin de públic.
- Realitzar algun punt de llibre inspirat amb aquells sentiments i emocions que els suggereixi la lectura dels contes.
- Es pot incloure algun conte amb una temàtica molt diferent als que formen la maleta i jugar a “trobar l’intrús”. Els nens i nenes busquen aquells conte que no pertany a la maleta.
- *Parlem sobre...* en petits grups es preparen una petita exposició sobre el tema dels contes: naixement, ... per presentar als companys. La cerca d’informació al poden realitzar a la biblioteca del centre.

Valoracions i conclusions sobre el tema treballat

i com aquests llibres tranquils ens han aportat idees i ens han fet reflexionar una mica...

- Muntar alguna exposició sobre el tema amb les idees que han anat sorgint a mida que s’ha anat treballant.
- Fer un mural per exposar al centre amb els llibres que han agradat més dels que s’han treballat.
- Escenificació d’un dels contes escollit entre tots els presentats.

Altres activitats

- Elaborar una guia de lectura per a les famílies sobre el tema. Segons l'edat dels alumnes podrien elaborar-la ells mateixos
- A la cartellera de l'aula posar, de forma permanent, un apartat de crítica literària, titulat *Jo recomano...* Els nens i nenes participen en aquesta a través dels contes de la maleta "Els llibres tranquils" indicant què els hi ha agradat, perquè,... (poden fer-ho en papers grocs autoadhesius).